EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2015.5.13.
COM(2015) 276 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Svédország 2015. évi nemzeti reformprogramjáról,

amelyben véleményezi Svédország 2015. évi konvergenciaprogramját

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Svédország 2015. évi nemzeti reformprogramjáról,

amelyben véleményezi Svédország 2015. évi konvergenciaprogramját

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre[1] és különösen annak 9. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre[2] és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására[3],

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira[4],

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

(1) Az Európai Tanács 2010. március 26-án elfogadta a Bizottság *„Európa 2020”* elnevezésű, a gazdaságpolitikák fokozott összehangolásán alapuló, a növekedést és a foglalkoztatást célzó új stratégia elindításáról szóló javaslatát. A stratégia azokra a kulcsfontosságú területekre összpontosít, amelyeken intézkedésekre van szükség annak érdekében, hogy javuljanak Európa lehetőségei a fenntartható növekedés és a versenyképesség terén.

(2) A Tanács a Bizottság javaslatai alapján 2010. július 13-án elfogadta a tagállamok és az Unió gazdaságpolitikáira vonatkozó átfogó iránymutatásokról szóló ajánlást (2010–2014), 2010. október 21-én pedig elfogadta a tagállamok

[1] HL L 209., 1997.8.2., 1. o.
[2] HL L 306., 2011.11.23., 25. o.
[3] COM(2015) 276.
[4] P8_TA(2015)0067, P8_TA(2015)0068, P8_TA(2015)0069.

foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról szóló határozatot. Ezek együttesen alkotják az „integrált iránymutatásokat”, és a tagállamok felkérést kaptak, hogy nemzeti gazdaság- és foglalkoztatáspolitikájukban vegyék figyelembe ezeket.

(3) A Tanács 2014. július 8-án ajánlást fogadott el Svédország 2014. évi nemzeti reformprogramjáról, valamint véleményezte Svédország 2014. évi aktualizált konvergenciaprogramját.

(4) A Bizottság 2014. november 28-án elfogadta az éves növekedési jelentést[5], amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2015. évi európai szemeszterét. Szintén 2014. november 28-án a Bizottság az 1176/2011/EU rendelet alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést[6], amelyben Svédországot azon tagállamok közé sorolta, amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra kerül sor.

(5) Az Európai Tanács 2014. december 18-án meghatározta a beruházások fokozásához, a strukturális reformok felgyorsításához és a felelősségteljes, növekedésbarát költségvetési konszolidációhoz szükséges prioritásokat.

(6) A Bizottság 2015. február 26-án közzétette a Svédországra vonatkozó 2015. évi országjelentését[7]. Az országjelentésben a Bizottság megvizsgálta a 2014. július 8-án elfogadott országspecifikus ajánlások kapcsán Svédország által elért eredményeket. Az országjelentés tartalmazza az 1176/2011/EU rendelet 5. cikke szerinti részletes vizsgálat eredményeit is. Vizsgálata alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy Svédországban makrogazdasági egyensúlyhiányok tapasztalhatók, amelyek határozott szakpolitikai intézkedéseket és nyomon követést tesznek szükségessé. A legfontosabb probléma az, hogy a háztartások adósságszintje igen magas, ráadásul az emelkedő lakásárak, a tartósan alacsony kamatlábak, az erőteljes adóügyi ösztönzők és a korlátozott lakáskínálat miatt egyre nő. Figyelmet kell fordítani a magánszektor adósságállományával kapcsolatos makrogazdasági fejleményekre is.

(7) 2015. április 23-án Svédország benyújtotta 2015. évi nemzeti reformprogramját, 2015. április 24-én pedig 2015. évi konvergenciaprogramját. A kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor.

(8) Svédország jelenleg a Stabilitási és Növekedési Paktum prevenciós ágához tartozik. 2015. évi konvergenciaprogramjában a kormány azt vetíti előre, hogy az államháztartási hiány fokozatosan javulni fog (2015-ben a GDP 1,4 %-ára), míg 2018-ban egyensúlyba kerül, a középtávú költségvetési cél – a GDP 1 %-ának megfelelő strukturális hiány – pedig a programozási időszak egésze folyamán teljesülni fog. A GDP-arányos államadósság a várakozások szerint 2015-ben 44,2 %-on tetőzik, majd ezt követően 2018-ra fokozatosan 40,0 %-ra csökken. A költségvetési előrejelzéseket alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv megalapozott. Ugyanakkor intézkedéseket kell kidolgozni annak támogatására, hogy a 2016 utáni időszakban el lehessen érni a kitűzött hiánycélokat. A Bizottság 2015. tavaszi előrejelzése alapján a strukturális egyenleg 2015-ben várhatóan a –1 %-os középtávú cél körül fog alakulni, 2016-ban pedig tovább javulva eléri a GDP –0,9 %-ának megfelelő értéket. A konvergenciaprogram értékelése alapján és a Bizottság 2015. tavaszi előrejelzésének figyelembevételével a Tanács véleménye szerint

[5] COM(2014) 902.
[6] COM(2014) 904.
[7] SWD(2015) 46 final.

Svédország várhatóan meg fog felelni a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek.

(9) Számos más tagállammal ellentétben Svédországban nem történt jelentősebb korrekció a lakásárak terén, így azok 2013 közepe óta ismét erős növekedési pályán vannak. A Bizottság részletes vizsgálata szerint a svédországi lakásárak a fundamentális értékük felett alakulnak. Ez részben a kedvező alaptényezőknek, azaz a magasabb rendelkezésre álló jövedelemnek, az alacsony kamatlábaknak és az erős demográfiai tendenciáknak köszönhető. Az országjelentés azonosította a lakásárak alakulásának kereslet- és kínálatoldali mozgatórugóit. Eszerint a keresleti oldalon különösen kedvezően alakultak a hitelfelvételi ösztönzők. Ezenfelül a svéd adórendszer is jellemzően felfelé tolja a lakásárakat, mivel Unió-szerte a legerősebb adóügyi ösztönzőket biztosítja a lakástulajdon megszerzésére. Ez szintén hozzájárult a svédországi háztartások adósságállományának növekedéséhez, amely már jelenleg is számottevő, és gyorsabb ütemben nő, mint az Unió egyéb térségeiben. Noha a háztartások összességében jelentős vagyonnal rendelkeznek, és a rendelkezésre álló jövedelem az elmúlt években emelkedett, a lakossági szektor a korábbinál sérülékenyebb lett, és a háztartások nagymértékű eladósodottsága kockázatot jelent a makrogazdasági stabilitás szempontjából. A személyi jövedelemadó adósságösztönző hatásának csökkentése érdekében Svédországnak fokozatosan korlátoznia kellene a jelzáloghitel-kamattörlesztések adóból történő leírhatóságát, vagy növelnie kellene a rendszeres ingatlanadókat. A háztartások adósságállománya növekedési ütemének csökkentése érdekében ezenfelül erőfeszítéseket kell tenni a jelzáloghitelek lassú ütemű amortizációjának felgyorsítására is.

(10) A kínálati oldalon mutatkozó strukturális hatékonysági problémák lakáshiányt eredményeznek, és hozzájárulnak a lakásárak emelkedéséhez. Ezek a kényszerítő tényezők korlátozzák a munkaerő mobilitását, és szociális problémákat szülnek a veszélyeztetett csoportokban. A kínálatot visszaszorítja a meglévő lakásállomány rossz hatékonyságú kihasználása és az új lakások építése terén tapasztalható strukturális beruházáshiány. Mindenekelőtt erősebb ösztönzőket kell adni az önkormányzatoknak arra, hogy aktívan előmozdítsák az építőipari beruházásokat, és megoldást találjanak a veszélyeztetett csoportok lakásigényeire. Ösztönözni kell a versenyt az építőiparban, ehhez pedig teljes mértékben átlátható közbeszerzési eljárásokat kell biztosítani. A tervezési és fellebbezési folyamatok hosszadalmasak és bonyolultak, érdemes lenne ésszerűsíteni őket. A rugalmatlan bérleti piac a jelek szerint nem alkalmas arra, hogy feladatának eleget téve enyhítse a lakásár-nyomást vagy támogassa a mobilitási igényeket: ennek oka főként a bérleti díjak magas fokú ellenőrzése lehet. Ezt a problémát a bérleti díjmegállapítási rendszer fokozatos reformja révén kellene megoldani: ez egyrészt nagyobb eltéréseket tenne lehetővé a lakbérszintek között – ami adott esetben a meglévő lakásállomány jobb kihasználását eredményezhetné –, másrészt fokozott szabadságot biztosítana a lakástulajdonosok és a bérlők között létrejövő szerződések tekintetében.

(11) A kormány lépéseket tesz az oktatással kapcsolatos eredmények javítása érdekében, miután az elmúlt évtizedben jelentős mértékben romlott az oktatás szintje, ami hozzájárul a nagyarányú ifjúsági munkanélküliséghez. A kormány intézkedéseket tesz az oktatásból a foglalkoztatásba történő átmenet megkönnyítése, valamint az alacsony képzettségű fiatalok és a migráns hátterű személyek munkaerő-piaci integrációjának javítása érdekében is. Nyomon kell követni az e területen elért előrehaladást.

(12) Az európai szemeszter keretében a Bizottság elvégezte Svédország gazdaságpolitikájának átfogó elemzését, és azt közzétette a 2015. évi országjelentésben. A Bizottság értékelte továbbá a konvergenciaprogramot és a nemzeti reformprogramot, valamint az előző években Svédországnak címzett ajánlások nyomán hozott intézkedéseket. Figyelembe vette nemcsak a programoknak Svédország fenntartható költségvetési, valamint társadalom- és gazdaságpolitikája szempontjából mutatott jelentőségét, hanem azt is, hogy azok megfelelnek-e az uniós szabályoknak és iránymutatásoknak, tekintve, hogy az Európai Unió átfogó gazdasági kormányzását az uniós szempontoknak a jövőbeli nemzeti döntésekbe való beépítésével kell megerősíteni. Az alábbi 1. ajánlás tükrözi az európai szemeszter keretében tett ajánlásokat.

(13) Ezen értékelés fényében a Tanács megvizsgálta Svédország konvergenciaprogramját, és azt a véleményt[8] fogalmazta meg, hogy Svédország megfelel a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek.

(14) A Bizottság által elvégzett részletes vizsgálat és ezen értékelés fényében a Tanács megvizsgálta Svédország nemzeti reformprogramját és konvergenciaprogramját. A Tanácsnak az 1176/2011/EU rendelet 6. cikke szerinti ajánlásait az alábbi 1. ajánlás tükrözi,

AJÁNLJA, hogy Svédország 2015–2016-ban tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Az adóügyi ösztönzők kiigazítása – a jelzáloghitel-kamattörlesztések adóból történő leírhatóságának fokozatos korlátozása vagy a rendszeres ingatlanadók növelése, valamint a jelzáloghitelek amortizációjának felgyorsítása – révén állítsa meg a háztartások adósságállományának növekedését. A lakáspiaci strukturális alulkínálat enyhítése érdekében ösztönözze a versenyt az építőiparban, ésszerűsítse az építkezésekhez kapcsolódó tervezési és fellebbezési eljárásokat, és vizsgálja felül a bérleti díjak megállapításának rendszerét, hogy a lakbérek piacorientáltabb szinten mozoghassanak.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök

[8] Az 1466/97/EK tanácsi rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerint.